BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

ION BARBU

JOC SECUND

LITERA

biblioteca școlarului

Ion
BARBU

JOC SECUND

Litera
INTERNAȚIONAL
BUCUREȘTI — CHIȘINĂU

TABEL CRONOLOGIC

1895 19 martie Se naşte la Câmpulung Dan Barbilian (numele identităţii civile), cunoscut în cultura, ştiinţa şi literatura română sub numele de Ion Barbu. Tatăl său, Constantin Barbilian, este magistrat de carieră. Mama, Smaranda, pe numele de familie Şoiculescu, este fiică de procuror.

1902 La vârsta de 7 ani începe şcoala primară în satul de baştină, pe care o continuă apoi la Dămieneşti (Roman) şi o termină la Stâlpeni (Muscel).

1906 Intră la liceu în Piteşti. Ultimele trei clase ale cursului inferior le face în Câmpulungul Muscelului. Trecerea dintr-o şcoală în alta se datoreşte, după cum va mărturisi mai târziu autorul, faptului deloc întâmplător, cauzat de „soarta de judecător nomad, fără cuscriri ilustre“ a tatălui.

1910 Ion Barbu urmează cursul superior al liceului la Bucureşti. Acici va sta în gazdă, adus fiind după orice vacanţă de la Giurgiu de către taică-său, care între timp ajunge să deţină funcţia de prim-preşedinte la tribunal. În clasele a V-a şi a VI-a îl aflăm la liceul „Lazăr“, iar în următoarele clase (a VII-a şi a VIII-a) la „Mihai Viteazul“. De remarcat că dacă în cursul inferior elevul „făcuse faţă onorabil la toate materiile“, vorba lui Dinu Pillat, „acum începe să se destindă din plin“. Rămâne bun numai la matematică, demonstrând „cu precocitate aptitudini rare“. Ion Banciu, profesorul său de matematici, a fost omul care a ştiut să-l înţeleagă şi să-l îndrume la timp. Despre acest noroc în viaţă Ion Barbu nu va uita fireşte să-şi mărturisească recunoştinţa. El va face-o cu prilejul morţii profesorului drag. Iată şi precizarea barbiană în acest sens: „A fost maistrul, omul care m-a format, de la care am învăţat esenţialul. Ceilalţi profesori de matematice, inclusiv cei de la Universitate, nu m-au învăţat, m-au informat. Banciu însă mi-a trecut simţul lui de rigoare, mi-a sădit afectul matematic, emoţia în faţa unei teoreme şi patima cercetării, fără de care nu poţi fi matematician“.

1912 *Participă la un concurs al* Gazetei matematice*, reuşind să devină primul pe ţară. În acest an, în timpul vacanţei de vară, îl cunoaşte la Giurgiu pe Tudor Vianu, de care îl va lega o prietenie pe viaţă.*

1913 *Din acest an pornesc, încep exerciţiile literare ale lui Ion Barbu. Aflat în gazdă la Bucureşti împreună cu prietenul său Simion Bayer, acesta de pe urmă la „flacăra versurilor". Mai concret, primii săi paşi pe făgaşul căutărilor poetice datează din clasa a opta. Autorul va mărturisi franc după cum ştim şi memorabil faptul ca atare: „Am început să scriu în vederea unui singur cititor — are să relateze mai târziu unui anchetator literar — Tudor Vianu, însă un Tudor Vianu adolescent şi mai aparent genial, elev în clasa a şaptea liceală şi tânăr maestru. Ne vedeam pe atunci destul de des; urmăream exerciţiile lui literare cu un ameste de admiraţie şi deşartă invidie. El compunea şi traducea. Am căutat să-l imit. Am început cu un foarte ambiţios model, cu* Le mort joyeux *din* Les fleurs du mal. *Versul baudelairian m-a demontat; m-am îmbarcat în acelaşi timp pentru o carieră literarî de cincisprezece ani".*

1914 *Susţine examenele de bacalaureat în faţa unei comisii de examinare, cae îl are preşedinte pe profesorul G. Ţiţeica. În toamna aceluiaşi an urmează ca student cursurile secţiei de matematici de la Facultatea de ştiinţe din Bucureşti.*

1916 *Îşi întrerupe studiile din cauza izbucnirii războuilui. Pleacă din Moldova împreună cu semaşii săi. Intră la şcoala de geniu, după care îşi face stagiul de plutonier la un regiment de pontonieri cantonat pe Prut.*

1918 *Către sfârşitul verii este desconcentrat. Se întoarce la Bucureşti. Vocaţia literară începe să domine în viaţa studentului în matematici.*
18 septembrie Alexandru Macedonski îi publică prima poeziei, Fiinţa, *în revista* Literatorul.

1919 *Condus de sentimentul puternic al scrisului, îşi adună toate versurile scrise până atunci şi merge la E. Lovinescu, recomandându-se sub numele „Popescu". Criticul, „câştigat de la prima lectură", vorba lui Dinu Pillat, îl prezintă călduros în paginile revistei* Sburătorul, *din 8*

decembrie. articolul poartă titlul un poet nou. *Dar Barbilian îşi deschide cariera literară — anunţată de revista lui E. Lovinescu — sub pseudonimul Ion Barbu.*

1921 În primăvara acestui an îşi ia licenţa în matematici.
În urma unei recomandări a profesorului G. Ţiţeica, este trimis în Germania. Obţine o bursă în vederea pregătirii tezei de doctorat în orăşelul universitar Goeltingen. Aici se va afla sub îndrumarea profesorului german Landau. Dar peste două luni de zile se pomeneşte cu bursa suspendată de către minister. Tăria de caracter, responsabilitatea personală îl fac să nu se întoarcă însă în zară izbutind să-şi continue activitatea ştiinţifică, de cercetător, de doctorand, mizând doar pe subsidiile primite de acasă. Vorba aceluiaşi Dinu Pillat: „Poetul îşi are justificările sale pentru ceea ce urmează să se întâmple cu el în Germania". Faptul este mai mult decât elocvent. Să-l ascultăm pe autor şi să-l credem pe cuvânt: „Fără nici o obligaţie faţă de cei ce mă trimiseseră acolo, impermeabil la teoria numerelor aşa cum o concepea Landau (o întrecere de formule de evaluare asimtotică), în faţa unui David Hilbert în plin scăpătat, mă las cu totul în voia demoniei literare, călătorind prin frumoasa Niedesrachsenland, dar mai ales, asimilând misterioasa atmosferă, saturată de meditaţiile lui Gauss şi Reimann, a acelui orăşel pentru totdeauna matematic, în care filiaţia cugetării nu are nevoie de o vehiculare tangibilă, ci se transferă imaterial". Mai târziu, Ion Barbu, privind lucrurile în oglinda lor retrospectivă se va judeca sever, „din punctul de vedere al matematicianului trădat": „Am greşit desigur faţă de legea mea internă. Adevăratu-mi rost era cercetarea exactă. Credeam însă pe atunci în Poesie şi aduceam în adâncirea ei o veracitate carteziană şi o ardoare de navigator".
Tot în acest an Ion Barbu debutează editorial în volum. În ţară i se publică într-o plachetă poemul După melci. *Evenimentul se întâmplă tocmai de Crăciun.*

1923 Destinul face ca să cunoască la Tübingen, în casa unei prietene, pe Gerda Hossenfelder, fiica unui medic de vază din Cotbuz, care în acea vreme era studentă la chimie, anul întâi, în Berlin.

1924 Revine în ţară din Goettingen, însă fără a-şi lua doctoratul pentru care de fapt şi plecase în Germania.

1925 14 iunie Ion Barbu se căsătoreşte cu nemţoaica Gerda Hossenfelder la Giurgiu, care vine aici după el la chemarea lui.
Activează ca profesor suplinitor de matematică la liceul din Giurgiu, câştigându-şi astfel existenţa.

1926 I se oferă un post de asistent la catedra de geometrie analitică a profesorului G. Ţiţeica, la Facultatea de ştiinţe din capitală.

1927 În toamnă se stabileşte la Bucureşti, unde sfârşeşte totodată prin a suplini ore de matematică, mai întâi la liceul „Spiru Haret" şi ceva mai târziu la „Cantemir".
1 noiembrie Publică în Ideea europeană Poetica domnului Argezi *— una dintre cele mai semnificative diatrive referitoare la punctul său de vedere privind poezia: „Aceasta, ca şi altele, sunt rezultatul „radicalismului estetic, la care ajunge cu opţiunea pentru un lirism purificat printr-o spiritualizare absolută, străin deopotrivă de orice elemente confesive, anecdotice şi discursive" care îl face să reacţioneze cu o mare violenţă critică în plan teoretic" evident „faţă de tot ce i se pare că vine în epocă să contrazică într-un fel sau altul conceptul său ultim de poezie" (Dinu Pillat)*.

1929 Îşi ia doctoratul în matematici. Teza privind Reprezentarea canonică a adunării funcţiilor ipereliptice *îl pune în rândul savanţilor din lumea ştiinţelor exacte.*
Mulţumit cu postul de asistent la facultate, Ion Barbu renunţă de aci înainte la orele de la liceu.

1930 Autorul îşi editează volumul de versuri intitulat Joc secund*, volum care îi va aduce gloria poetică. Cartea este comentată pe larg şi considerată un adevărat eveniment literar. Printre cei care se pronunţă pe marginea ei sunt Al. A. Philippide, Şerban Cioculescu, Al. Rosetti, Perpessicius, G. Călinescu, Pompiliu Constantinescu.*

1932 Devine conferenţiar la catedra de matematici elementare şi geometrie descriptivă, în urma unui concurs, pe bază de lucrări.
Cu încetul iese de sub tutela profesorului G. Ţiţeica, căpătând „o conştiinţă mai clară a limitelor proprii". El îşi datorează „regăsirea" de sine, după propria afirmaţie, graţie „cufundării în opera lui Gauss,

Reimann şi Klein“, ca şi unui „contact mai strâns cu lumea matematică germană“.

1934 Participă la un congres internaţional de matematică la Praga. Aici se împrieteneşte cu Wilhem Blaschke, iar mai apoi la altul la Pyrmont în Germania.

1935 Vede lumina tiparului micromonogafia lui Tudor Vianu: Ion Barbu.

1936 Matematicianul Ion Barbu este invitat pentru a ţine o serie de prelegeri la universităţile germane din Hamburg şi Goettingen. Participă la un congres internaţional de matematică la Oslo.

1938 Vestitul om de ştiinţă român ţine prelegeri la universităţile din Münster-Westtalia şi Viena. Ia parte la un congres internaţional de matematică la Baden-Baden. Cu această ocazie, se deplasează şi în alte centre urmabe germane, vizitează Olanda.

1942 Ion Barbu este numit profesor la catedra de algebră de la facultate, „urmând să nu se mai ocupe cu precădere, ca până atunci, de fundarea axiomatică sau grupal-teoretică a geometriei, ci să se dedice în exclusivitate problemelor de algebră, pentru ca abia în ultimii anii de viaţă, din 1958 încolo, să se reîntoarcă la geometrie şi să studieze spaţiile, care sfârşesc prin a ajunge să fie desemnate în matematicile contemporane ca „spaţii barbilian“ (Dinu Pillat).

1956 Revista Viaţa românească *publică ultima poezie a lui Ion Barbu:* Bălcescu trăind.

1961 11 august În urma unei suferinţe fizice grele cauzată de cancer la ficat, Ion Barbu, savantul şi poetul, se stinge la spitlaul „Vasile Poiată“ din Bucureşti.

1995 Centenarul Ion Barbu.

1997 Editura Litera din Chişinău publică un volum selectiv de versuri şi proză de Ion Barbu Joc secund *în colecţia „Biblioteca şcolarului“.*